

Gemeente Renkum

Generaal Urquhartlaan 4
6861 GG Oosterbeek

Postbus 9100
6860 HA Oosterbeek
Telefoon (026) 33 48 111
Fax (026) 33 48 310

Internet www.renkum.nl

IBAN NL02BNGH0285007076
KvK 09215649

Leden gemeenteraad

Datum 9 oktober 2018
Onderwerp Airborneregio

Geachte raadsleden,

Inleiding

De Slag om Arnhem is van grote impact geweest op Renkum en haar inwoners. Renkum lag in september 1944 negen dagen onafgebroken midden in het strijdgewoel. Tal van gebouwen, monumenten en locaties in de gemeente herinneren aan de moedige strijd die de Britse en Poolse militairen geleverd hebben. Ook hebben veel van onze inwoners een bijzondere band met de veteranen en hun "next of kin".

De Slag om Arnhem van september 1944 vormt de gedeelde geschiedenis van de vier Airborne gemeenten Ede, Overbetuwe, Renkum en Arnhem. We werken al enkele jaren hard aan een goede plek voor het verhaal van de Slag om Arnhem in Arnhem en in de regio. Voor ons staat voorop dat we deze belangrijke periode uit onze geschiedenis - De verloren Slag om Arnhem en de daarop volgende evacuatie en verlenging van de oorlog - een goede plek geven en bovendien willen we de waarden vrede en vrijheid doorvertalen naar de huidige tijd. Zo kunnen we met elkaar een goede invulling geven aan herdenken, beseffen en beleven.

De vele organisaties in het veld, de betrokken gemeenten, de provincie Gelderland en het vfonds hebben desondanks geconstateerd dat er nog veel te winnen is als het aanbod verder op elkaar wordt afgestemd en de samenwerking met betrekking tot thema's, activiteiten, promotie en marketing wordt geïntensiveerd.

De publieke belangstelling voor de Tweede Wereldoorlog (1940-1945) en de Slag om Arnhem groeit nog altijd. De Airborne gemeenten ontvangen jaarlijks een grote stroom belangstellenden, nabestaanden en toeristen uit binnen- en buitenland. Bezoekers aan de Airborneregio wacht een breed aanbod aan herdenkingen, musea, evenementen en thema-routes. Vele organisaties, professionals en vrijwilligers maken dat mogelijk.

Uw brief van

Uw kenmerk

Behandeld door

Verzenddatum van deze brief

Ons kenmerk

B.H.C.M. (Brigitte) van Veggel

(026) 33 48 292

Bijlage

b.van.veggel@renkum.nl 2

VERZONDEN - 9 OKT. 2018

Met de ontwikkeling van een integraal aanbod van elkaar aanvullende publiekspresentaties, wordt het herdenken op een waardige manier vorm gegeven en de structuur rond de Slag om Arnhem versterkt. Er wordt ingespeeld op de interesse van de groeiende bezoekersgroepen aan de stad en de regio. Door de historie te koppelen aan de maatschappelijke vraagstukken van nu en de toekomst krijgt het onderwerp ook een sterk educatief karakter. Op dit moment zetten we weer een aantal mooie stappen:

Masterplan voor de komende jaren

De Slag om Arnhem van september 1944 vormt de gedeelde geschiedenis van de vier Airborne gemeenten Ede, Overbetuwe, Renkum en Arnhem. De vier gemeenten hebben voor het vormgeven van deze samenwerking een onderzoek laten uitvoeren. Het rapport 'Samenwerkingsverband Slag om Arnhem - op weg naar de 75e herdenking in 2019' is hier het resultaat van. Geconstateerd werd dat er nog veel te winnen is als het aanbod verder op elkaar wordt afgestemd en de samenwerking met betrekking tot promotie en marketing wordt geïntensiveerd. Eind 2016 hebben de gemeenten, samen met provincie en vfonds een intentieverklaring getekend. Regionale samenwerking moet de initiatieven van betrokken organisaties niet overnemen, maar vooral faciliteren en versterken.

In de afgelopen maanden is hard gewerkt aan het 'Masterplan Airborneregion' (bijlage 1). Het is geschreven samen met de kernpartners en daarmee breed gedragen. Het plan is ambitieus: de regio wil werken aan educatie en kennisontwikkeling op hoog niveau, het verhogen van de maatschappelijke relevantie van het herdenken en het stimuleren van de economische ontwikkeling om zo de geschiedenis van de Slag om Arnhem levend te houden. Dit alles volgens de pijlers 'herdenken-beseffen-beleven'. De plannen zoals geformuleerd in het Masterplan Airborneregion zijn tevens de basis voor (toekomstige) subsidieaanvragen bij provincie, vfonds en andere fondsen. In bijlage 2 treft u een schematisch overzicht Airborne, waar u in een oogopslag het thema 'Slag om Arnhem' uitgebeeld ziet.

Voor de Renkumse financiële inzet ten behoeve van het regionale Masterplan willen wij in totaal € 90.000 inzetten uit de Airbornereserve. Dat is als volgt opgebouwd: Uw raad heeft ten behoeve van de samenwerkingsovereenkomst in 2016 reeds ingestemd met een jaarlijkse uitname van € 20.000 voor de periode 2017-2020. In de begroting wordt voor 2019 en 2020 jaarlijks een extra uitname van € 25.000 gevraagd.

Samenwerking Airborneregion op een hoger niveau

Inmiddels hebben partijen in het veld samen het initiatief genomen de samenwerking te formaliseren en uit te bouwen middels de nieuw opgerichte Stichting Airborne Region. De oprichting van de stichting is een stevige stap in de verdere verdieping van de samenwerking en profilering van de regio. Deze partij gaat uitvoering geven aan de ambities van de vier Airbornegemeenten, de partners uit het veld, de provincie en vfonds. De Stichting Airborne Region vervangt voor een deel de taken van Stichting Airborne Herdenkingen. Het zal vooral een werkende en de Slag om Arnhem vermarktende entiteit zijn. De vier Airborne gemeenten zijn gezamenlijk lid van de Liberation Route Europe (LRE). LRE is een internationale herdenkingsroute die belangrijke mijlpalen uit de Tweede Wereldoorlog met elkaar verbindt.

Versterking van Airborne Museum 'Hartenstein'

Onderdeel van het masterplan is een financiële bijdrage vanuit de Airbornegemeenten aan de verbouwing van Airborne Museum 'Hartenstein'. Het museum is het enige museum in Nederland met een volledig op operatie Market Garden gerichte presentatie en collectie. Wij zien het belang

van Airborne Museum 'Hartenstein' voor onze gemeente en de regio; een cruciale spil in kennis, expositie en aantrekkingskracht. Een verdere versterking van het museum naar de toekomst toe is essentieel. Binnen de regionale samenwerking vervult het museum als kernpartner met haar kennis en kunde een belangrijke rol, zij is dan ook trekker van de pijler 'beseffen'. Een financiële bijdrage van de gemeente Renkum past binnen de rol die wij zien voor het Airborne Museum 'Hartenstein' in onze Airborneregio waarmee zij tevens bijdraagt aan een landelijke uitstraling. In de begroting 2019 vragen wij een bijdrage van € 50.000 voor de financiering van het Masterplan Airbornemuseum, zoals bij motie aangenomen door uw raad.

Op weg naar 75 jaar Airborne

Het kroonjaar 2019, 75 jaar Airborne, is een bijzonder jaar. Steeds meer organisaties, bewoners en bedrijven lopen zich warm rondom het thema Airborne te gaan programmeren. Om zicht te houden op alle verschillende initiatieven en om op een goede en passende wijze alle programma's op elkaar aan te laten sluiten zullen wij een coördinerende rol op ons nemen. Wij willen ophalen welke activiteiten, initiatieven en ideeën er zijn voor het komende herdenkingsjaar, en faciliteren dat verbindingen worden gelegd tussen partijen. We bekijken waar nog een impuls nodig is en bewaken de kwaliteit. De herdenking van deze ingrijpende periode in de geschiedenis van onze gemeente, onze regio en ons land is voor ons de basis. En van daaruit bouwen aan beseffen en beleven, waarbij de waarden van vrede en vrijheid bijzonder belangrijk zijn. We vinden ook een hoogwaardige eenduidige uitstraling belangrijk. Hierbij wordt nadrukkelijk verbinding gezocht met de look en feel van de Airborneregio in combinatie met de provinciale en landelijke uitstraling, zodanig dat het wederzijds versterkend werkt. In november organiseren wij een eerste lokale bijeenkomst voor het ophalen van ideeën en het aan elkaar koppelen van partijen en initiatiefnemers. Om 75 jaar Airborne goed vorm te kunnen geven (in activiteiten of uitstraling) vragen wij in de begroting 2019 € 25.000 extra.

Onze herdenkingsperiode als start van herdenkingsjaar 75 jaar Vrijheid

Niet alleen in onze regio werken we toe naar het lustrumjaar. Vele partijen in het land, zoals het Nationaal Comité 4 & 5 mei, vfonds, het platform WO2, Liberation Route Europe en stichting "75 jaar vrijheid", bereiden zich voor op het lustrumjaar 2019 – 2020 in het kader van 75 jaar Vrijheid. In Gelderland zet de stichting versterking herinnering WO2 Gelderland (verder genoemd WO2GLD) actief zich in voor het duurzaam versterken van de kwaliteit, samenhang en de samenwerking van de herinneringscultuur van de Tweede Wereldoorlog in heel Gelderland. In opdracht van de provincie Gelderland werkt WO2GLD aan 'Gelderland Herdenkt': een afgestemd provincie breed programma voor de herdenkingsjaren 2019-2020 dat moet leiden tot samenhang en synergie tussen alle initiatieven die het oorlogsverleden levend houden. Onze Airborneregio is één van de belangrijke regio's voor de provincie. De vijf regio's in Gelderland hebben ieder een eigen Masterplan ingediend. Er wordt een bijdrage van de provincie gevraagd om de ambities, zoals genoemd in de plannen, waar te maken. De exacte bijdrage vanuit de provincie zal in november 2018 bekend worden. In ons regionale Masterplan anticiperen we op een bijdrage van de provincie.

Verbinding met de Veluwe

Ook vanuit de Veluwe zien wij steeds actiever verbinding ontstaan op onze gedeelde geschiedenis. De Veluwe Alliantie heeft als ambitie rond herinneringstoerisme om de geschiedenis van bezetting en bevrijding beter toegankelijk en beleefbaar te maken. Er gebeurt al veel op de Veluwe rondom herdenken en herinneringstoerisme. Het doel van de Veluwe Alliantie is om hierbij aan te sluiten en dit te versterken. Gemeente Arnhem is actief betrokken bij deze ontwikkeling. Daarnaast bewaken

wij dat de ontwikkelingen in de Airborneregio complementair zijn aan die op de Veluwe en vice versa.

We bouwen voort op het stevige fundament dat de afgelopen jaren is gelegd en de verstevigde samenwerking tussen gemeenten en tussen de vele partijen in het veld en het nieuw ontwikkelde Masterplan. Wij vinden het bijzonder partners aan onze zijde te hebben als vfonds en provincie Gelderland. We koesteren de toenemende landelijke aandacht, ook in de media, en onze steeds steviger samenwerking met landelijke partijen als het Nationaal Comité 4-5 mei. Vol vertrouwen kijken we vooruit naar volgend jaar, wanneer wij 75 jaar Airborne herdenken.

Bijlage(n)

- Masterplan Airborneregio
- Schematisch overzicht Airborneregio.

Met vriendelijke groet,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN RENKUM

de secretaris,

A.E.J. (Jeroen) Steverink MBA

de burgemeester,

A.M.J. (Agnes) Schaap

Onderwerp

Airborneregio

Datum

9 oktober 2018

Ons kenmerk

Pagina

4 van 4